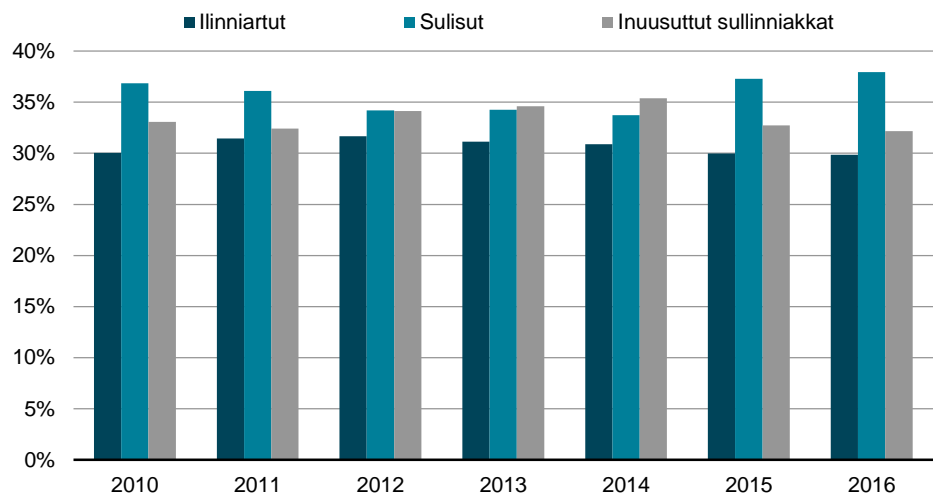

2016-imi inuusuttut ilinniarnerat suliffeqarnerallu

2016-ip naanerani kalaallit inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit 5.721- t imaluunniit 68 procentii ilinniarnernut suliffeqarfinnulluunniit atassuteqarput. Taakkunannga 30 procentit ilinniarnermik aallussipput 9 procentit Kalaallit Nunaata avataani efterskolini atuartut imaluunniit allamik ilinniartut. 2016-imi ilinniartut amerlassusaat 2010-mi ilinniartut amerlaqatigivaat.

Inuusuttut ilinniakkanik ingerlataqanngitsut imaluunniit suliffeqanngitsut agguaqatigiissinnerat 32 procentinik annertussuseqarpoq. Tamanna 2014-imut sanilliullugu 3 procentpoint-inik ikileriarnervoq. 2010-mulli sanilliullugu ilinniakkamik ingerlataqanngitsut amerlassusaat nikissimangilaq.

Titartagaq 1. Inuusuttut 16-it 25-illu akornanni ukiullit suliaat, 2010-2016

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisisaataasivimmi kisitsit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).
Nalunaarut: Pineqartut Kalaallit Nunaata avataani efterskolinik ilinniakkanillu ingerlatsisut tabelimi ilanngunneqarput.

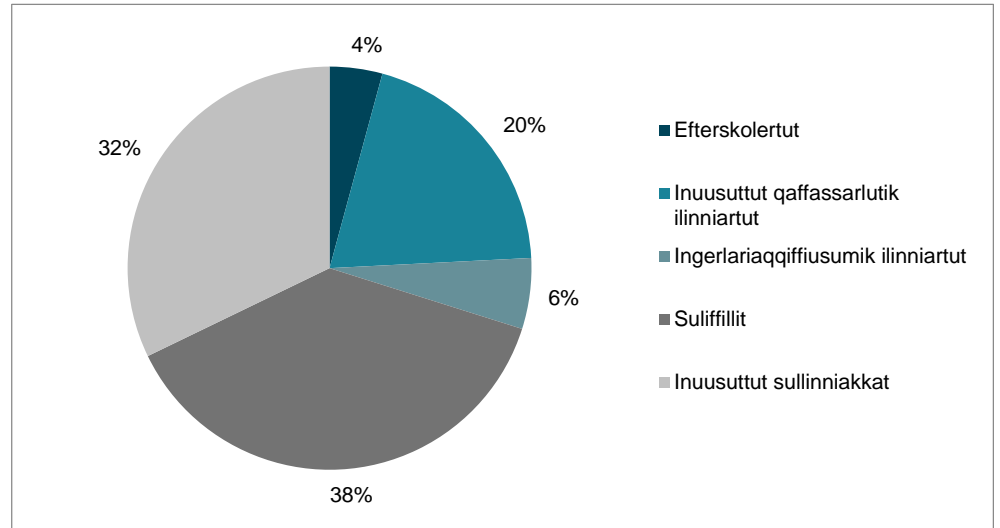
Inuusuttut sullinniakkat

Saqqummersitami uani inuusuttut suliffeqarfinnut aamma ilinniarnernut atanerat ersersinneqarpoq. Saqqummersitami uani inuusuttut ilinniarnernut aamma sulinnngitsut inuusuttunik sullinniakkanik taaneqarput.

Inuusuttut sullinniakkat tassaapput inuusuttut suliffeqanngitsut aammalu inuusuttut suliffissarsuunngitsut. Inuusuttunilu sullinniakkani ilinniakkamik ingerlataqartutut nalunaarsukkat Ilinniagaqarnersiuteqartitsivimmili nalunaarsorsimannngitsut ataani periaatsimut immikkoortumi tassunga tunngasut nassaassaapput.

Inuusuttut amerlassusaat 8.436-iusut ataani assiliartalerneqarput. Inuusuttut ilinniakkanik ingerlatsisut aammalu suliffillit taamaallaat ilinniakkanik ingerlataqartut nalunaarsorsimapput. Inuusuttullu ilinniakkanik ingerlatsisut efterskolinit, inuusuttunut qaffassarluni ilinniartunut aammalu ingerlariaqqiffiusumik ilinniartunut agguataarsimapput.

Titartagaq 2. 2016-imi inuusuttunut 16-it 25-llu akornanni ukiulinnut nalunaarsuutit

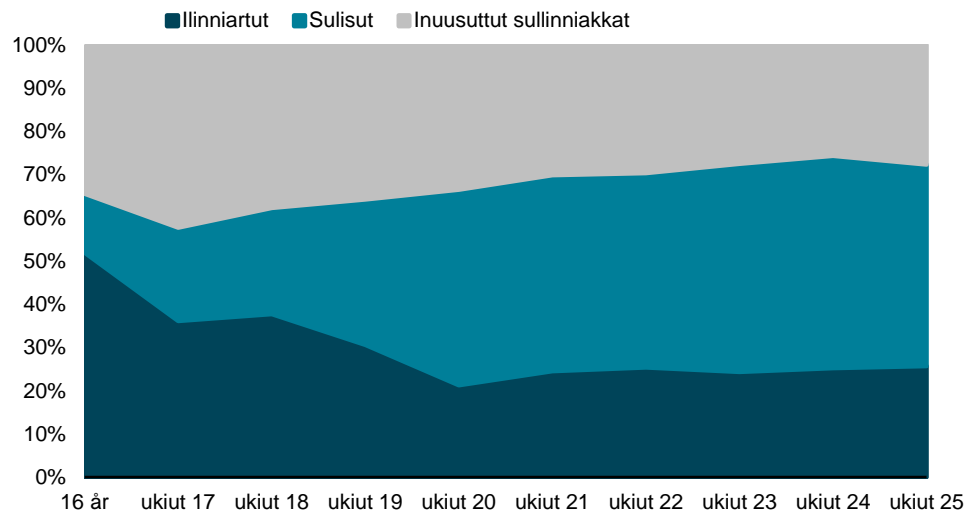
Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Inuusuttuni sullinniakkani inuusuttuaqqat amerlanerupput

Ilinniarnernik ingerlatsisut agguaqatigiissinnerat ukiuisa amerliartorneri malillugit 2016-imi appariartorpoq. 16-init 18-illu akornanni ukiullit 42 procentii ilinniakkanik ingerlataqarput 25-nillu ukiullit 26 procentii ingerlataqarlutik.

Suliffillit ukiuisa amerliartorneri malillugit agguaqatigiissinnerat amerlassusaat qaffakkiartorpoq. 16-it 18-inillu akornanni ukiullit 25 procentii suliffeqarlutik, 25-nilli ukiulinni inuit marluugaangata ataasingajak suliffeqartarsimavoq. Inuusuttut sullinniakkat agguaqatigiissinnerat ukiuisa amerliartornerini amerlassusaat appariartorput. 16-it 18-illu akornanni ukiulinni 38 procentit suliffeqaratillu ilinniartuusimangillat, 25-illu ukiullit 2016-ip naanerani 28 procentiusimallutik.

Titartagaq 3. 2016-imi inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit agguanneri, ukiut nalunaarsugaanerlu malillugit

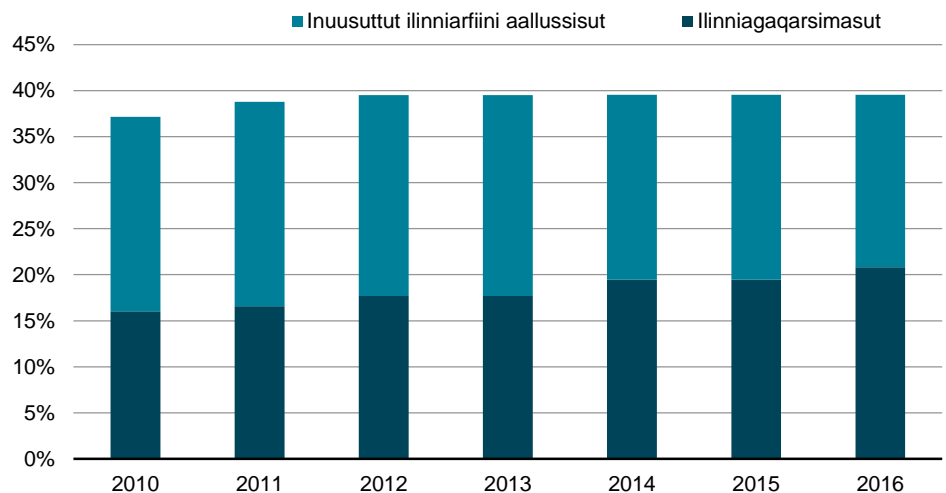

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Inuusuttut ilinniarsiini ilinniarsimasut

2016-imi 16-it 18-illu akornanni ukiullit 40 procentii ilinniarnermik aallussinngikkunik ilinniartutik naammassisimapput, ukiut tallimat kingulliit kisitsit taanna nikissimangilaq, kisianni inuusuttut ilinniarsiini naammassisimasut amerlatsissimapput 2010-mi 16 procentiorarluni 2016-imi 21 procentiusimagami.

Titartagaq 4. Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit ilinniarnermik allussisut aamma naammassisimasut amerlassusaat procentinngorlugu, 2010-2016

Nassuiaat: Ilinniartutik aallussisut tassaapput siornatigut inuusuttunut ilinniagaqarsimangitsut
 Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>).

Inuusuttut sullinniakkat 12-inik ukioqarallaramik najugaqarfiat

Upernavik, Qaanaaq, Tasiilaq aamma Ittoqqortoormiini inuusuttut akornanni 40 procentit sinnerlugit inuusuttuupput sullinniakkat, sumiiffinni tamani

agguaqatigiissillugu inuusuttut sullinniakkat 33 procentiupput. Nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitsinermi distriktini (kommuniusimasuni illoqarfik nunaqarfii ilanngullugit) pineqartuni 2010-mili qaffasinnerusimapput.

Nanortalimmiittut ikilimapput, 2010-mi inuusuttut akornanni sullinniakkat 43 procentiusimapput 2016-imi 33 procentiullutik. 2016-imi Nanortalimmi akornanni sullinniakkat nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitsineq naleqqatigaa.

Tabel 1: 2016-imi inuusuttut sullinniakkat agguaqatigiissinneri, 12-inik ukioqarnermi najugarisaannut agguallugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nanortalik	43	43	42	39	37	35	33
Qaqortoq	34	34	37	32	31	31	29
Narsaq	29	29	29	35	30	36	33
Paamiut	40	40	40	35	44	39	38
Nuuk	25	25	28	28	30	28	25
Maniitsoq	27	27	29	30	28	29	26
Sisimiut	27	27	30	30	29	29	26
Kangaatsiaq	46	46	46	42	46	42	36
Aasiaat	30	30	30	31	32	28	28
Qasigiannugit	22	22	25	28	33	33	26
Ilulissat	30	30	31	34	35	31	32
Qeqertarsuaq	25	25	29	32	36	30	29
Uummannaq	31	31	35	34	37	31	39
Upernavik	47	47	47	52	51	42	50
Qaanaaq	55	55	47	49	49	36	44
Tasiilaq	47	47	50	49	51	43	46
Ittoqqortoormiit	47	47	47	55	52	55	53
Kalaallit Nunaata avataani	27	27	31	30	30	28	33
Agguaqatigiissillugu	32	32	34	35	35	33	33

Nassuiaat: Kisitsisit erseqqissarlugit allatat, nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitsinermi qaffasinnerupput.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG4>)

Ataatsimut isigalugu

Tabel 1: Inuusuttut 16-it 25-illu akornanni ukiullit sulerinerinut immikkoortillugit, 2010-2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Efterskolini	289	323	327	349	354	316	356
Inuusuttut ilinniarfiini	2.019	2.149	2.104	1.989	1.887	1.775	1.685
Ilinniaqqittut	445	445	487	520	516	512	479
Sulisut	3.377	3.348	3.153	3.142	3.013	3.239	3.201
Inuusuttut sullinniakkat	3.031	3.006	3.146	3.175	3.159	2.841	2.715
Katillugit	9.161	9.271	9.217	9.175	8.929	8.683	8.436

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>)

Tabel 2: Inuusuttut 16-it 25-llu akornanni ukiullit sulerinerinut ukiuinullu immikkoortillugit, 2016

	ukiut 16	ukiut 17	ukiut 18	ukiut 19	ukiut 20	ukiut 21	ukiut 22	ukiut 23	ukiut 24	ukiut 25
Efterskolini	285	66	5							
Inuusuttut ilinniarfiini	107	210	294	263	153	149	133	131	136	109
Ilinniaqqittut			2	10	19	56	86	92	91	123
Sulisut	103	165	196	300	366	379	388	441	442	421
Inuusuttut sullinniakkat	260	323	301	319	271	252	256	252	231	250
Katillugit	755	764	798	892	809	836	863	916	900	903

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik – Kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/UDNUMG3>)

Periaaseq

Saqqummersitami matumani inuusuttut suliffeqarnermut aammalu ilinniarnernut atassuteqarnerat nassuiarneqarpoq.

Nalunaarsuutit tunngaviusut

Kisitsisitigut paasissutissani suliarineqartuni matumani nalunaarsuiffiit atorneqartut tassaapput:

- Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasunut nalunaarsuiffia (1. januaari aallarnerfigalugu)
- Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup aammalu Oqaatsinik Pikkorissarfiup Kalaallit Nunaanni Qallunaat Nunaannilu efterskolini atuartunik nalunaarsuiffii
- Ilinniagaqarnersiuteqartitsiviup (USF-ip) nalunaarsuiffia
- Naatsorsueqqissaartarfiup suliffilinnut nalunaarsuiffia (novembarimi naatsorsukkat)
- Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut naammassineqarsimasunut qaffasinnerpaanut nalunaarsuiffia

Periaaseq

Qulaani paasissutissanik ataatsimoortitsinermi innuttaasunut ataasiakkaanut kisitsisitigut paasissutissanut nalunaarsuiffimmik pilersitsisoqarpoq ukiup naalernerani paasissutissanik ataani pineqartunik imaqartumik:

- Ukiut aamma suaassuseq
- Najugaq aammalu pineqartup ukiumi 12-inik ukioqalerfiani ukiup naalernerani najugarisaa
- Ilinniakkamik ingerlatsineq imaluunniit suliffeqarneq
- Ilinniagaq naammassineqarsimasoq qaffasinnerpaaq

Misissukkat amerlassusaat

Ukiumi kisitsiviusumi naatsorsuutini pineqarput ukiup naalernerani 16-it 25-illu akornanni ukiullit aammalu tunngavilersuutininik ataani taaneqartunik naammassinissimasut:

1. Ukiup aallartinnerani naalerneranilu Kalaallit Nunaanni inunnik nalunaarsuiffimmi (najugaqavissutut) allassimaneq
2. Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi allassimaneq aammalu ukiup kisitsiviusup ingerlanerani Kalaallit Nunaata avataani efterskolimik ilinniakkamilluunniit ingerlatsisimalluni naammassinissimaneq imaluunniit unitsitsisimaneq
3. Ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni inunnut nalunaarsuiffimmi allassimannigineq kisiannili ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarimi Kalaallit Nunaanni imaluunniit Kalaallit Nunaata avataani efterskolimik ilinniakkamilluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ingerlataqartutut nalunaarsorsimaneq

Najugaq

Najukkanut paasissutissani inunnik nalunaarsuisarfimmi najugaq aallaavigineqarpoq. Ilinniarfinni Kalaallit Nunaanniittuni nalunaarsorsimasut inunnullu nalunaarsuisarfimmi nalunaarsorsimannigitsut ukiup kisitsiviusup tulliani najugaat atorneqarput. Aammattaaq ukiumi qaangiuttumi qaninnermi najugaq nalunaarsorneqarsimasoq atorneqarpoq. Ilinniakkanik ingerlatsisut ataasiakkaat Naatsorsueqqissaartarfiup inunnut nalunaarsuisarfiani allassimannigillat, taakkununga ilinniarfiup adressia atorneqarpoq.

Nunani allani ilinniarfinni nalunaarsorsimasut nunami allami najugaqartutut taaneqarput, kalaallit inunnut nalunaarsuisarfianni nalunaarsorsimanerat apequtaatinnagu.

Ukiuni pineqartuni najugarisap atuutsinneqartup saniatigut aammalu ukiumi 12-inik ukioqalerfiup naalernerani najugarisimasoq nalunaarsorneqarpoq. 12-inik ukioqarlutik inuit nalunaarsuiffianni nalunaarsorneqarsimannigitsut Kalaallit Nunaata avataani najugaqartutut nalunaarsorneqarput.

Ivittuuni najugallit Nuummi najugalittut nalunaarsorneqarput.

Ilinniarnert imaluunniit sulinerit killiffii

Inuusuttut ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarimi aallussilluni ilinniartutut suliffeqartutulluunniit (novembarimi) imaluunniit ilinniagaqanngitsutut suliffeqanngitsutullu nalunaarsorneqarput. Nalunaarsuinerillu pingaarnersiorneqarput, ilinniakkamik ingerlatsisoq suliffeqartorlu taamaallaat ilinniakkamik ingerlataqartutut taaneqarluni.

Efterskolinik ilinniakkanillu ingerlatsisut tassaapput Naatsorseqqissaartarfiup ilinniartitaanermut nalunaarsuiffiani nalunaarsorsimasut. Efterskolernerit eqqaassanngikkaanni ingerlatsinerit inuusuttunut qaffassarluni ilinniarfinningaanniit qummullu qaffasissusillit taamaallaat nalunaarsorneqarput (ISCED-ni qaffasissuseq 3 qummullu).

Inuusuttut ilinniakkanik ingerlatsinatillu suliffeqanngitsut inuusuttunik sullinniakkanik taaneqarput. Inuusuttut sullinniakkat tassaapput inuusuttut suliffeqanngitsut aammalu inuusuttut suliffissarsiuunngitsut. Inuusuttunut sullinniakkanut ilaasinnaapput 16-inik ukioqalereersimallutik meeqqat atuarfiannik naammassinnissimasut aammalu pikkorissarluni ilinniarnernik ingerlatsisut, assersuutigalugu Majoriami (ISCED-ni qaffasissuseq 2). Taamatuttaaq inuusuttuni sullinniakkani ilaasinnaapput ilinniakkanik ingerlatsisut kisiannili Ilinniagaqarnersiuteqartitsivimmi nalunaarsorneqarsimannngitsut.

Ilinniagaq naammassineqarsimasoq qaffasinnerpaaq

Inuusuttunut misissukkani ilaasunut tamanut ukiup kisitsiviusup pineqartup naanerani ilinniagaq naammassisimasaq qaffasinnerpaaq nalunaarsorneqarpoq. Piginnaanngorsarluni ilinniarfiit saniatigut ilinniarnertuunngorniarfiit ilinniakkanut naammassineqarsimasunut ilaatinneqarput.

Pineqartut ilinniakkanut naammassisimasanut qaffasinnerpaanut atassuserneqarput, aammalu ilinniarnertuunngorniarfinnut, inuussutissarsiornermi ilinniarfinnut, ingerlariaqqiffiusumik ilinniarfinnut ilinniagaqarsimannngitsunulluunniit agguataarneqarlutik. Ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfimmik isumaqatigiissuteqarneq malillugu qaffassarluni pikkorissarnerit ilinniakkatut qaffasinnerpaatut naammassineqarsimasut ilinniarnertuunngorniarfiit ataannut inissinneqarput. Qaffassarluni pikkorissarnerit ISCED2011-ni qaffasissuseq 4-rimi inissisimapput, tigusaanissamullu piunasaqaataavoq ilinniarnertuunngorniarfimmik naammassinnissimanissaq.

Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniakkanut qaffasinnerpaanut nalunaarsuisarfia Kalaallit Nunaanni najugaqartunik taamaallaat imaqarpoq. Taamaattumik misissukkat qaffasinnerpaamik ilinniagarisimasaannut Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik nalunaarsuisarfiani piffissami pineqartumi qaninnermi nalunaarsugaasimanerit atorneqarput. Kalaallit Nunaatalu avataani piffissami sivisuumi ilinniakkamik ingerlataqarsimasut kisitsisitigut paasissutissani matumani saqqummiunneqartunit ilinniagaat qaffasinnerusinnaapput.

Nalunaarsuutinit siullernit allannguutit

Nalunaarsuutinit siullernit periaatsip allannguuteqalaarnikuunera uuttuutit nalunaarsuutaanut tamanut sunniuteqarpoq.

Ilinniagaqarnersiuteqartitsiviup nalunaarsuisarfia nalunaarsuisarfiuvoq ataavartumik, aammattaaq ukiumi siuliini naqiteriikkanik , naqqiinernik ingerlatsiviusoq. Kisitsisitigut paasissutissani matumani nalunaarsuutit najoqqutarineqartut allanngorput, Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaanut kingullernut ilinniakkanut qaffasinnerpaanut naammassineqarsimasunut ingerlanneqartunullu najoqqutarineqartut paasissutissat assigiit atuutsinneqalerlutik.